

Tvärvillkor 2018

Du som söker gårdsstöd, miljöersättningar och några andra jordbrukarstöd måste följa tvärvillkoren för att få full utbetalning av dina jordbrukarstöd. Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön för människor och djur, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Nyheter i tvärvillkoren 2018

Skärpning i tvärvillkoret om förbud mot att bränna stubbåker

Det finns ett förbud mot att bränna stubbåker eftersom detta kan skada markens organiska material. Det har hittills funnits undantag från förbudet när det gäller bränning som förberedelse inför sådd av höstoljeväxter. Från och med 2018 gäller inte detta undantag längre. Du får alltså inte bränna stubbåker som förberedelse för sådd av höstoljeväxter. Du får dock fortfarande bränna stubbåker om det är av växtskyddsskäl och du har sökt och fått dispens från länsstyrelsen.

Vad är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är vissa regler som du måste följa för att få full utbetalning av dina jordbrukarstöd. De flesta tvärvillkoren är inga nya regler, utan de finns redan i EU-förordningar eller genom att vi redan har implementerat EU-direktiv i svensk lagstiftning. Ett direktiv ska, med avseende på det resultat som ska uppnås, vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat. Det är dock upp till medlemsstaten att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Det innebär att ett tvärvillkor kan utgöras av nationell lagstiftning som Sverige har på plats för att uppnå syftet med det EU-direktiv som pekats ut som tvärvillkor. Inom vissa verksamhetsområden går den nationella lagstiftningen längre än vad direktivet kräver och kontrollen av tvärvillkoren ska då genomföras enbart utifrån vad som är tillräckligt för att uppnå syftet och ändamålet med respektive direktiv.

Alla lantbrukare i EU måste följa tvärvillkoren. Tänk på att tvärvillkoren gäller för all jordbruksmark som du har, oavsett om du söker stöd för marken eller inte. Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön för människor och djur, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Vilka regler är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är regler inom områdena miljö, klimatförändring, god jordbrukshävd, folkhälsa, djurhälsa, växtskydd och djurskydd. För att enkelt ta reda på vilka tvärvillkor som gäller just ditt företag, kan du använda tjänsten Miljöhusensyn. Läs mer på vår sida [Miljöhusensyn](#), eller gå direkt till [webbplatsen Miljöhusensyn](#).

Via länken hittar du också information om hur du får tag på Miljöhusensyn som broschyr.

Skärpning i tvärvillkoret om förbud mot att bränna stubbåker

Det finns ett förbud mot att bränna stubbåker eftersom detta kan skada markens organiska material. Det har hittills funnits undantag från förbudet när det gäller bränning som förberedelse inför sådd av höstoljeväxter. Från och med 2018 gäller inte detta undantag längre. Du får alltså inte bränna stubbåker som förberedelse för sådd av höstoljeväxter. Du får dock fortfarande bränna stubbåker om det är av växtskyddsskäl och du har sökt och fått dispens från länsstyrelsen.

Extra tvärvillkor för miljöersättningar

De extra tvärvillkoren gäller endast för gamla miljöersättningsåtaganden från innan 2015.

De flesta stöd berörs om du inte följer tvärvillkoren

Om du inte följer tvärvillkoren kan det bli avdrag på de här stöden:

- gårdsstöd
- förgröningsstöd
- nötkreaturstöd
- stöd till unga jordbrukare
- miljöersättningar
- ersättning för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion
- kompensationsstöd
- ersättning för extra djuromsorg för får och saggor
- ersättning för utökad klövhälsövård för mjölkkor

Förutom tvärvillkoren finns det särskilda villkor för varje stöd. Du måste också följa stödvillkoren för att få full utbetalning. Läs mer om stödvillkoren under respektive stöd.

Du som har sökt stöd ansvarar för att tvärvillkoren följs hela året

Det är du som har sökt stödet som har ansvar för att tvärvillkoren följs i din jordbruksverksamhet och på all din jordbruksmark. Det gäller även om arbetsuppgifterna utförs av någon annan, till exempel en maskinstation. Tänk på att du ansvarar för att tvärvillkoren följs under hela stödåret.

Undvik de vanligaste felen

Många lantbrukare har fått avdrag på sina stöd på grund av brister som kunde ha åtgärdats ganska enkelt. Tänk på det här för att undvika de vanligaste felen:

- Kom ihåg att rapportera händelser som gäller dina nötkreatur till CDB inom 7 dagar. Du riskerar att få tvärvillkorsavdrag på dina stöd om du rapporterar till CDB för sent.
- Följ reglerna för djurmärkning och se till att beställa ersättningsbrickor direkt när du märker att ditt djur tappat en bricka.
- Följ reglerna för hur du ska sköta dina djur och hur du ska utforma dina djurstallar.
- Om du är foderföretagare ska din anläggning vara registrerad, eller om så krävs, godkänd. Läs mer om [anmälan av foderanläggning](#)

Du hittar mer information om tvärvillkoren i Miljöhusesyn. När det gäller djurmärkning hittar du även information på våra sidor om att:

- [Märka, journalföra och registrera nötkreatur](#)

- [Märka, journalföra och registrera grisar](#)
- [Märka, journalföra och registrera får eller getter](#)

Du hittar också mer information om hur du ska sköta dina djur på våra sidor om:

- [Nötkreatur](#)
- [Grisar](#)
- [Fjäderfän](#)
- [Får och getter](#)
- [Hästar](#)
- [Pälsdjur](#)
- [Renar](#)

Vill du veta mer?

Ring din länsstyrelse om du har frågor om tvärvillkoren. Länsstyrelsen kan ordna kurser om tvärvillkoren. Kurserna är gratis för dig som söker något av de stöd som berörs av tvärvillkoren. Länsstyrelserna kan även ordna andra aktiviteter för att informera om tvärvillkoren. Du kan läsa mer om tvärvillkoren på sidan [Miljöhusesyn](#).

Det här är tvärvillkorselement

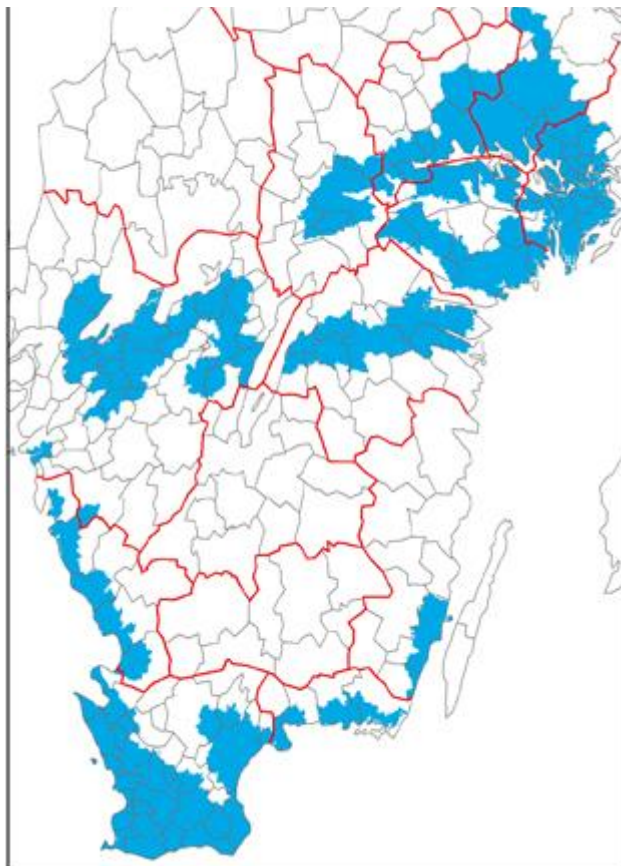
För dig som har jordbruksmark i område med tvärvillkorselement (tidigare kallat stödområde 9) gäller att du måste följa tvärvillkoren för vissa landskapselement. De här landskapselementen kallas för tvärvillkorselement.

Områden med tvärvillkorselement finns slättbygderna i södra Sverige, se kartan nedan. Tänk på att du kan söka stöd för marken där dessa tvärvillkorselement finns. Här kan du läsa mer om att [söka stöd för mark med tvärvillkorselement](#).

Det här är tvärvillkorselement:

- **Småvatten som är helt omgivna av åkermark.** Småvattnet ska vara en vattensamling som är mindre än 1 000 kvadratmeter, inklusive slänten som finns runt om. Det ska finnas en vattenspegel hela året eller så ska markytan vara fuktig. Tänk på att du inte får tippa skrot eller liknande i småvattnet.
- **Stora lövträd som står ensamma på en åker och har en krona som är minst 5 meter bred.** De här träden brukar kallas solitärträd. Trädet ska stå minst 10 meter från kanten på åkern eller från ett annat tvärvillkorselement. Tänk på att det ska finnas en skyddszon runt trädet som är minst 2 meter bred, mätt från trädets stam, där du inte får jordbearbeta.
- **Öppna diken som är anlagda och som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra.** Diket ska i sin helhet vara minst 0,5 meter brett mätt vid släntkanten och minst 0,3 meter djupt i snitt. Om diket ligger intill en betesmark, skog eller tomtmark räknas det inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från diket mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till båda åkerkanterna.
- **Stenmurar som ligger på en åker eller mellan två åkrar som ligger intill varandra.** Muren ska ursprungligen vara upplagd med huvudsakligen flera skikt sten. Om stenmuren ligger intill en betesmark, skog eller tomtmark räknas den inte. För att det ska räknas som att åkrarna ligger intill varandra ska avståndet från stenmurens mittlinje i snitt vara maximalt 5 meter till

båda åkerkanterna. När det gäller stenmurar är det ganska vanligt att dessa blivit täckta av sten från åkern. Är det så, ska de ändå betraktas som stenmurar oavsett om man ser rester av ursprunglig stenmur eller bara tippad sten.

Områden med tvärvillkorselement

Kontrollera tvärvillkorselementen i SAM Internet

Om du har mark i ett område med tvärvillkorselement så finns det en meny i SAM Internet som heter Tvärvillkorselement. Den finns under Karta och skiften. Där finns dina tvärvillkorselement inritade.

Om det är något som du inte tycker stämmer kan du tala om det för oss i SAM Internet.

Om tvärvillkorselementen finns i verkligheten behöver du inte göra någonting. Om det är något som är fel så ska du klicka på tvärvillkorselementet med datormusen och skriva vad det är som är fel. Det ska du göra om vi till exempel har ritat in en stenmur på kartan men i verkligheten är det en häck.

Om du har tvärvillkorselement som du saknar på kartan ska du välja menyn Tvärvillkorselement och sedan Lägg till tvärvillkorselement. Därefter ska du klicka på det ställe i kartan där tvärvillkorselementet ligger och tala om vilken typ av tvärvillkorselement det är.

Så här ser tvärvillkorselementen ut i SAM Internet om vi har ritat in dem:

Öppet dike och stenmur

Småvatten

Träd som står ensamt

Du kan få stöd för marken där tvärvillkorselementen finns

Den mark där tvärvillkorselementen finns kan du få stöd för. Om en stenmur eller ett dike ligger 5 meter eller närmare från kanten på åkern kan du också få stöd för den marken. Du kan få stöd för marken fram till dikets eller stenmurens mitt. Läs mer om hur du [söker stöd för mark med tvärvillkorselement](#).

Miljöhousesyn

Vilka tvärvillkor som gäller för just ditt företag tar du enkelt reda på med hjälp av tjänsten Miljöhousesyn. Länk till webbplatsen Miljöhousesyn finns under Mer information. Där hittar du också information om hur du får tag på Miljöhousesyn som broschyr. Miljöhousesyn är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra berörda myndigheter.

I Miljöhousesyn finns många regler som rör jordbruksföretag

Miljöhousesyn innehåller alla regler som ett jordbruksföretag måste följa inom områdena:

- allmänna gårdskrav
- växtodling
- djurhållning
- arbetsmiljö

Miljöhousesyn innehåller också tvärvillkoren om hur du ska sköta din jordbruksmark och vissa regler inom arbetsmiljö. Eftersom tjänsten är heltäckande på de områden som anges ovan, så kan du känna dig trygg med att du inte missar något. Det är tydligt markerat vilka regler som är tvärvillkor.

Du får en checklista med regler som gäller just ditt företag

I Miljöhousesyn kan du enkelt ta reda på vilka regler som gäller just ditt företag.

Du anger var i landet din gård ligger, hur mycket jordbruksmark och hur många djur av olika slag du har. Sedan får du en checklista med alla regler som gäller för just ditt företag. Du kan se alla tvärvillkor som du berörs av i en särskild lista, om du vill det. Med hjälp av listan kan du själv gå igenom din gård och tänka efter om du redan uppfyller alla reglerna eller om det finns brister som du behöver åtgärda.

Kontroller och avdrag

Så här går kontrollerna till

Länsstyrelsen kontrollerar alla tvärvillkor hos en viss andel av dem som söker stöd. Det är inte alltid du får veta i förväg att du ska få en kontroll. Om du har både växtodling och djurhållning kan det vara olika kontrollanter som tittar på olika tvärvillkor vid olika tillfällen under året. Om Livsmedelsverket, Jordbruksverket eller kommunen upptäcker att du inte har följt tvärvillkor inom de områden som de ansvarar för kan de rapportera felen till länsstyrelsen.

Om du inte följer tvärvillkoren

Om en kontroll visar att du inte har följt tvärvillkoren beslutar länsstyrelsen hur många procent som ska dras av från utbetalningen av dina jordbrukarstöd. Första gången ett fel upptäcks blir avdraget normalt 3 procent, men det kan sänkas till 1 procent eller höjas till 5 procent beroende på hur stort felet är. Om samma sorts fel upptäcks mer än en gång blir avdraget högre. I mycket allvarliga och avsiktliga fall kan avdraget bli upp till 100 procent. I extrema fall kan du dessutom bli utesluten från att få söka stöd följande år.

Vi drar pengarna från årets stöd

I vanliga fall gör vi tvärvillkorsavdraget innan vi betalar ut stödet. Men om du redan har fått dina stöd när länsstyrelsen beslutar om tvärvillkorsavdraget kommer vi i första hand att dra av pengarna från de jordbrukarstöd som du kommer att få kommande år. Det blir i så fall efter beslut om återkrav. I andra hand får du ett inbetalningskort så att du kan betala tillbaka det som du har fått för mycket.

Exempel

Lisa har sökt gårdsstöd, kompensationsstöd och två olika miljöersättningar som sammanlagt kommer att ge 500 000 kronor. Vid en kontroll har länsstyrelsen upptäckt att Lisa har glömt att i rätt tid efter slakt rapportera ut 1 av sina 90 nötkreatur från CDB. Detta är ett tvärvillkorsfel som leder till 1 procent avdrag på alla de stöd Lisa har sökt. I stället för 500 000 kronor får hon därför ut 495 000 kronor. Lisa förlorade alltså 5 000 kronor på att hon missat rapporteringen av ett djur till CDB.

Om länsstyrelsen ser att du inte har följt en svensk regel, som ställer högre krav på dig än motsvarande EU-regel, är det ändå enligt EU-nivån du bedöms när det gäller tvärvillkoren. Det kan innebära att du måste åtgärda vissa brister för att nå upp till de svenska kraven, men att du ändå slipper avdrag på stöden.

Lantbrukare som har haft kontroll på sin gård får ett brev hem efteråt. Brevet heter Meddelande om kontrollresultat. I brevet finns information om eventuella tvärvillkorsfel som upptäckts vid kontrollen. Läs mer om kontroller under Mer information.

Rådgivning om tvärvillkor

Nu är upphandlingen av rådgivning för tvärvillkor klar.

Lägre pris på personlig rådgivning om tvärvillkor

Nu kan du som lantbrukare köpa rådgivning om tvärvillkor. Rådgivningen är subventionerad och du betalar bara 30 procent av rådgivningskostnaden. Resten bekostas av landsbygdsprogrammet.

En rådgivare kommer ut till din gård och går igenom tvärvillkorspunkter och kommer med råd om hur du ska rätta till sådant som brister.

För att arbeta som rådgivare inom tvärvillkor ska rådgivaren ha gått en tvärvillkorskurs. Det krävs även generell erfarenhet av lantbruksrådgivning och utbildning inom området.

Dessa organisationer har tvärvillkorsrådgivare i respektive län

Län	Organisation
Blekinge	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Dalarna	HS Konsult AB
Gotland	Hushållningssällskapet Gotland
Gävleborg	HS Konsult AB
Halland	LRF Konsult
Jämtland	LRF Konsult
Jönköping	LRF Konsult
Kalmar	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Kronoberg	Hushållningssällskapet Kalmar, Kronoberg, Blekinge
Norrbottnen	HS Norr- och Västerbotten
Skåne	HIR Skåne
Stockholm	HS Konsult AB
Södermanland	HS Konsult AB
Uppsala	HS Konsult AB
Värmland	Hushållningssällskapet i Värmland
Västerbotten	HS Norr- och Västerbotten
Västernorrland	LRF Konsult
Västmanland	HS Konsult AB
Västra Götaland	LRF Konsult
Örebro	HS Konsult AB
Östergötland	LRF Konsult